

"Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin her birinin var olan performansları kapsamında üst düzeyde öğrenebilmesi, öğrenme ihtiyaçlarının ve bireysel özelliklerinin dikkate alınmasına bağlıdır. Bu da ancak öğretimlerde öğrenciye özgü uyarlamalar yapılarak öğretimlerin bireyselleştirilmesiyle mümkün olabilir. Öğretimin bireyselleştirmesi, bir sınıftaki tüm öğrencilerin hedeflenen davranışları kazanmaları için yapılabilecek uyarlamalar anlamına gelmektedir. Öğretim uyarlamaları, öğrenme hızı ve kapasitesi bakımından akranlarına göre farklılık gösteren öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmeleri ve sınıf içinde gerçekleştirilen faaliyetlere üst düzeyde katılımları için yapılan çeşitli düzenlemelerdir. Sınıf içinde yapılacak uyarlamaları öğretmenler organize edebilir. Bu sebeple öğretmenlerin iyi bir gözlemci olmaları gerekmektedir."

1. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını ve bireysel özelliklerini dikkate almak, üst düzey öğrenmenin temel şartıdır.
- B) Öğretimleri bireyselleştirmek ve öğrenciye özgü uyarlamalar yapmak öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alındığını gösterir.
- C) Öğretimin bireyselleştirmesi, hedef davranışların kazandırılması amacıyla yapılacak uyarlamalar anlamına gelmektedir.
- D) Sınıf içinde yapılacak uyarlamaları yapan öğretmenler gözlem yapmadan da öğrencilerin ihtiyaçlarını belirleyebilir.
- E) Öğretim uyarlamaları, öğrenci özelliklerine göre yapılan çeşitli düzenlemeleri içerir.

Sene başı öğretmenler kurulunda Elazığ Gazi MTAL Müdürü: "Sınıflarda bulunan öğrencilere eşit öğrenme fırsatları sunabilmek ve öğrencilerin var olan performansları kapsamında üst düzeyde öğretimler gerçekleştirebilmek önemlidir. Bunun için öğrencilerin başarılı olduğu öğrenme biçimlerinin farkında olmak ve öğretilecek içerikleri buna uygun bir biçimde sunmak gerekmektedir. Bu kapsamda özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere öğretim yapan öğretmenlerin öğretim yaklaşımlarını gözden geçirerek gerekli uyarlamaları yapmaları gerekmektedir." ifadelerini kullanmıştır.

2. Buna göre Müdür Bey, öğretimin bireyselleştirilmesi ve öğretim uyarlamaları bağlamında konuşmasını hangi cümleyle devam ettirdiğinde öğretmenler itiraz edebilir?

- A) Tüm öğrenciler öğrenebilir ve öğretmenler öğretebilirler.
- B) Her öğrencinin eğitimden en yüksek düzeyde faydalanma hakkı vardır.
- C) Tüm öğrencilerin farklı, ortak ve kendine özgü olmayan ihtiyaçları vardır.
- D) Her öğrencinin gelişimi takip edilmeli ve ilerleme gösterenler ödüllendirilmelidir.
- E) Her öğrencinin ortak, farklı ve bireysel gereksinimleri vardır.

"Öğretimin bireyselleştirilmesi, öğrenmeye etki eden tüm faktörlerin öğrenci özellikleri çerçevesinde düzenlenmesi olup bireyselleştirilmiş eğitim planının (BEP) parçası olan düzenlemeleri ve değişiklikleri içerir."

3. Buna göre, öğretimini öğrencilere göre uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıda belirtilen hangi alanda düzenlemeler yapamaz?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sonuca yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Sınıf ortamındaki ısı, ışık ve gürültü miktarı, renk, büyüklük vb. fizikî özelliklerdir. Sınıf ortamındaki ısının gereğinden fazla ya da az olması öğrenmeyi olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bu olumsuz koşullar, öğrencilerin dikkatini öğrenilecek konuya odaklamasını zorlaştırır. Sınıfta bulunan öğrencileri etkileyecek fiziki koşullardan bir diğeri de gürültü miktarıdır. Aynı zamanda sınıfta bulunan sıra, masa, sandalye, yazı tahtası, akıllı tahta, kitaplık, harita gibi sınıf ortamındaki araç-gereçlerin öğrencilere göre düzenlenmesi öğretimleri daha etkili kılabilir."

4. Buna göre, öğretimini öğrencilere göre uyarlamak isteyen bir öğretmen aşağıda belirtilen hangi alanda düzenlemeler yapmıştır?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Fiziksel düzenlemeler, uygun öğrenme ortamının oluşturulmasına yönelik yapılan düzenlemeleri kapsar. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için yapılacak fiziksel düzenlemeler sınıfın genel fizikî yapısı, araç-gereçlerin düzenlenmesi ve ulaşılabilirlik olarak üç başlık altında toplanabilir. Ulaşılabilirlik, sınıf ortamında gerektiğinde öğrencilerin yerini değiştirmekle sağlanabilirken gerektiğinde ise sınıfta bulunan eşyaların yerini değiştirmekle mümkün olabilir. Bununla birlikte öğrencilerin oturma düzenleri plânlanırken dikkat edilmesi gereken bazı durumlar da vardır."

5. Buna göre Ayşe öğretmenin aşağıdaki hangi uygulamasının yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Kontrol kolaylığı açısından davranış problemi olan Emre'yi, ön sıraya oturtmuştur.
- B) Görme problemi olan Mehmet'i, en iyi görebileceği sıraya yerleştirmiştir.
- C) Dikkat problemi olan Selim'i, dikkatini dağıtan araç-gereçten uzak sıraya oturtmuştur.
- D) Öğrencilerin gün içinde yerlerini değiştirmelerine asla izin vermemiştir.
- E) İşitme problemi olan Mehtap'ı, en iyi işitebileceği yere oturtmuştur.

"Bu düzenlemeler, **sınıfın işleyişiyle ilgili düzenlemeleri** içerir. Bu düzenlemeler genel olarak okulun ve öğrencilerin **karşılıklı olarak beklentilerini** belirlemeyle ilgilidir. Öğretmenler, eğitim-öğretim yılının başında öğrencilere yönelik **beklentilerini** plânlamalı ve eğitim-öğretim sürecine yönelik plânlarını öğrencilere açıkça ifade etmelidir. Bu kapsamda **genel ilkeleri belirleme, sınıf kurallarını tanımlama, sınıf rutinleri oluşturma** gibi **sınıfın işleyişi ile ilgili düzenlemeler** plânlanır ve öğrencilere aktarılır."

6. Yukarıda sözü edilen öğretim uyarlaması hangisidir?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Sınıf kuralları, **sürece yönelik düzenlemeler** kapsamında öğrencilerin yapması istenen davranışlardır. Öğrencilerin belirlenen kurallara uyması, öğretimlerin etkili olmasının ön koşulu olarak kabul edilebilir. Her sınıfın kuralı ihtiyaçlar doğrultusunda kendine özgü bir şekilde oluşturulur. Kuralları oluştururken **öğrencilerin de sürece dâhil edilmesi** önemlidir. Sınıf kuralları oluştururken dikkat edilmesi gereken bazı kriterler bulunmaktadır."

7. Bu kriterlere göre sınıf kuralları oluşturan Murat öğretmen aşağıdaki **hangi uygulamada** hata yapmıştır?

- A) Kuralları belirlerken öğrencilerini sürece dâhil etmiştir.
- B) Kuralları olabildiğince kısa ve anlaşılır bir şekilde ifade etmiştir.
- C) Kuralları belirledikten sonra her kuralı açıklamış ve öğretmiştir.
- D) Kurallara uyulmadığı zaman ne olacağı hususunu muğlâk bırakmıştır.
- E) Kuralları olumlu ifadelerle oluşturmuştur.

"**Genel ilkeler**, öğrencilerden yapması istenen davranışları ve yöneticilerin ve öğretmenlerin davranış biçimlerini içerir. Tüm öğrencilere **eşit davranmak, saygılı olmak, sorumluluk sahibi olmak, güvenilir, kibar ve üretken olmak** gibi davranışlar bunlardan **bazılarıdır**. Bireylerin içinde bulunduğu ortamlarda kendisinden beklenen rol, sorumluluk ve görevleri bilmesi onları ilgili davranışları yapmaya yönlendirir. Bu sebeple eğitim öğretim döneminin başında genel ilkeler açık ve net bir şekilde ortaya konulmalıdır."

8. Sürece yönelik düzenlemelerden olan genel ilkelerle ilgili hangisi söylenemez?

- A) İnsanî erdemleri ifade eder.
- B) Sorumluluk duygusunu geliştirir.
- C) Bireyciliği geliştirir.
- D) Üst değerleri barındırır.
- E) Karşılıklılık söz konusudur.

"Sınıf iklimi, bir sınıfın **sosyal ve psikolojik** özellikleri ile ilgilidir. (I)**Olumlu sınıf ikliminin** öğrenciler üzerinde **olumlu etkileri** bulunmaktadır. (II)Bu öğrenciler sınıf ortamında daha **rahat, mutlu ve arkadaşça tutumlar** gösterirler. (III)Olumlu sınıf iklimine sahip sınıflarda özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin öğretmenleri ve arkadaşları tarafından kabul oranı yüksek olur. (IV)**Olumlu sınıf iklimi oluşturmada öğretmen**, her öğrenciye önemli olduğunu **hissettirmeli**, ders dışı konularda da **sohbet etmeli** ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel özelliklerine saygı duymalıdır. (V)Böylelikle zaman geçtikçe öğretmenin bu olumlu davranışları sınıftaki öğrenciler tarafından da benimsenir ve uygulanır."

9. **Sınıf iklimine yönelik düzenlemelerden** bahseden yukarıdaki metin anlamlı bir şekilde iki paragrafa bölünmek istendiğinde ikinci paragraf kaç numaralı cümleyle başlatılmalıdır?

- A)I
- B)II
- C)III
- D)IV
- E)V

"Bu düzenlemeler, **iki başlık altında** incelenebilir. Bunlardan biri **öğretim yöntemlerinin uyarlanması** diğeri ise **öğrenci gruplarının oluşturulmasıdır**."

10. Sözü edilen öğretim uyarlaması hangisidir?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"**Bu düzenlemeler**, öğretimlerin okul çapında öğrenci gereksinimlerine uygun olarak bireyselleştirilmesine yönelik temel uyarlamaları içerir. Bu kapsamda **aşağıda belirtilen alanlara yönelik uyarlamalar** yapılabilir.

- Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- Zamanda uyarlama ve düzenleme
- Ödevlerde uyarlama
- Sınavlarda uyarlama

11. Buna göre yukarıda sözü edilen **öğretim uyarlaması** hangisidir?

- A) Fiziksel düzenlemeler
- B) Sürece yönelik düzenlemeler
- C) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- D) Öğretimsel düzenlemeler
- E) İşleyişle ilgili düzenlemeler

"Her öğrencinin öğrenme ve bilgiyi işleme hızı aynı değildir. Bu sebeple Ayşe öğretmen, öğretimleri öğrencilerin **öğrenme hızına uygun bir şekilde** sürdürmekte, öğrencilerin dikkat sürelerini göz önünde bulundurmakta, gerektiğinde öğretilere kısa aralar vererek tekrar devam etmektedir."

12. Buna göre Ayşe öğretmen, **işleyişle ilgili düzenlemeler** bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

- A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
- C) Ödevlerde uyarlama
- D) Sınavlarda uyarlama
- E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Öğretimin bireyselleştirilmesi, sadece öğretmenin yapacağı öğretilere yönelik değildir, aynı zamanda öğrenciden beklenen görev ve sorumluluklarda da uyarlama yapılması gerekir. Bu kapsamda Selim öğretmen, her öğrenciye aynı ödevi vermek yerine öğrenci **ihtiyaçları doğrultusunda** ödev içeriklerini değiştirmekte, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerine **aynı zorluk ve uzunlukta** ödevler vermemekte, bu öğrencilerin özellikleri çerçevesinde daha basit düzeyde ödevler vermektedir."

13. Buna göre Selim öğretmen, **işleyişle ilgili düzenlemeler** bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

- A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
- C) Ödevlerde uyarlama
- D) Sınavlarda uyarlama
- E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Serkan öğretmen, sınav sorularını hazırlarken öğrencilerin performans düzeyini dikkate almakta, sınav süresini özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileri için **daha uzun** tutmaktadır. Öğrencilerine en uygun sınav türünü seçerken yetersizlik durumuna göre seçim yapmakta, az gören öğrencisi Hatice'ye sözlü sınav uygulamakta, konuşma bozukluğu olan Ali'ye yazılı sınav yapmakta, ince motor becerileri zayıf olan Murat'a çoktan seçmeli soru sormaktadır."

14. Buna göre Serkan öğretmen, **işleyişle ilgili düzenlemeler** bağlamında hangi öğretim uyarlaması yapmıştır?

- A) Yönetici ve öğretmen sorumluluklarında uyarlama
- B) Zamanda uyarlama ve düzenleme
- C) Ödevlerde uyarlama
- D) Sınavlarda uyarlama
- E) Sınıf iklimine yönelik düzenleme

"Özel yetenek kavramının tanımı, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan özel yetenekli bireyler strateji ve uygulama plânında '**Özel yetenekli birey zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi, motivasyon veya özel akademik alanlarda yaşitlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireydir.**' şeklinde yapılmıştır."

15. Tanıma göre özel yetenekli bireylerin aşağıdaki özelliklerden hangisini taşıması şart **değildir**?

- A) Öz güven
- B) Sempatiklik
- C) Yaratıcılık
- D) Çalışkanlık
- E) Üretkenlik

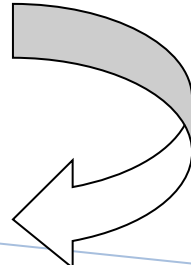

"19. yüzyılda **Terman** üstün zekâlıları, standart zekâ ölçeklerinde ilk **%1'lik** dilime girenler olarak ele almış ve üstün zekâyı, zekâ testi puanıyla ilişkilendirmiştir. 20. yüzyılda dikkat çeken **Marland Raporu'nda** ise üstün zekânın birden fazla alanda görülebileceği vurgulanmıştır."

16. Buna bağlı olarak özel yetenekle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Özel yetenek; zihinsel, özel akademik, yaratıcı-üretken, liderlik, sanat alanı veya psikomotor gibi farklı birçok alandan oluşur.
- B) Özel yetenek alanlarından en az birinde olağanüstü potansiyel yeteneğe veya olağanüstü başarıya sahip olanlar üstün zekâlı olarak tanımlanır.
- C) Geçmişte bugüne özel yetenek kavramına ilişkin tanımlar incelendiğinde dikkat çeken nokta, tekil bir bakış açısından çok boyutlu bir bakış açısına doğru değişim görülmesidir.
- D) Özel yetenek kavramı, üstün zekâ ve üstün yetenek kavramları bazen farklı bazen birbirinin yerine kullanılmaktadır.
- E) Geçmişten günümüze bir bakış atıldığında özel yetenekli insanların sayısında azalma olduğu görülmüştür.

"Özel yetenekle ilgili çalışmalar ele alındığı disipline, bilim insanından, çalışan zamandan ve toplumdan etkilenebilir. Bu kavramı toplumsal açıdan ele alan kuramlar olduğu gibi, bileşenlerine ayıran kuramlar da vardır. Özel yetenek konusunda ilk akla gelen temel kuramlardan biri Renzulli (1978) tarafından ortaya konmuştur. Bu kuram özel yeteneğin bazı bileşenlerden oluştuğunu öne sürer. Bunlar **ortalama üstü yetenek, yaratıcılık ve motivasyondur**. Bireyde bu bileşenlerin biri eksik olursa özel yetenek ortaya çıkamaz."

17. Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
- E) Üstün Yetenek Kuramı

Sternberg ve Zhang (1995) tarafından ortaya konan Beşgen Kuramı, özel yeteneğin ortaya çıkması için bazı ölçütlerden bahseder. Onlara göre, birini özel yetenekli olarak tanımlamak için şu beş ölçüt karşılanmalıdır:

- Mükemmellik
- Nadirlik
- Kanıt
- Üretkenlik
- Değer

18. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
- E) Üstün Yetenek Kuramı

“İsminden de anlaşılacağı gibi tam netleşmemiş bir yapıdan bahseder. Aslında pek çok özel yetenek kuramının isminde geçmese bile onlarda da bu karmaşa hissedilmektedir. Sak (2021) tarafından ortaya konan kurama göre özel yetenek âdeta sınırları olmayan bulutsu bir yapıdadır. Kuramda yetenek gelişimi sürecinde hem bileşenlere hem de gelişime değinilmiştir. Kuramın ana bileşenleri **yatkınlık, uyarıcı koşul ve etkileşim**dir.”

19. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ Kuramı
- E) Üstün Yetenek Kuramı

“Gagne, özel yetenek çalışmalarında üstün zekâ ve üstün yetenek kavramlarının ayrı ayrı tanımlanabileceğini iddia etmiştir. Kuramında üstün zekânın üstün yeteneğe dönüştüğü ve bu süreçte öğrenme-uygulama, katalizörler ve şans boyutlarının da rol aldığını belirtmiştir. Kuramına göre üstün zekâ doğuştan var olan **mental ve fiziksel** alanlara ait yetenekleri ifade etmektedir. **Mental alanlar**; bilişsel, yaratıcı, algısal ve sosyal becerileri ifade eder. **Fiziksel alan** ise spor ve müzik gibi alanlarda görülen becerileri içerir. Üstün yetenek ise doğuştan var olan üstün zekânın sistematik bir eğitim ve öğrenme süreci ile yeteneğe dönüşmüş hâlidir.”

20. Hakkında bilgi verilen özel yetenek kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üçlü Halka Kuramı
- B) Beşgen Kuramı
- C) Bulanık Kuram
- D) Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı
- E) Çok Faktör Kuramı

Not 1: Yanına yıldız koyduğum sorular, çıkmasını beklediğim favori sorulardır.

1 Eyl.

UZMAN ÖĞRETMENLİK ÖRNEK SORULAR
MODÜL-3 ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK (TEST-7)

Eyüp YILDIRIM
Elazığ Gazi MTAL
TDE Öğretmeni

CEVAP ANAHTARI: 1D 2C 3B 4A 5D 6B 7D 8C 9D 10D 11E 12B 13C 14D 15B 16E 17A 18B 19C 20D